

Krajský úřad Pardubického kraje
odbor organizační a právní a krajský živnostenský úřad
oddělení vnitřních věcí

Přestupková agenda - Zderaz

10. a 11. března 2016

**Vady řízení přestupkových orgánů I. stupně
shledané krajským úřadem
v odvolacím či přezkumném řízení**

Podání vysvětlení dle § 60 zákona o přestupcích

- institut využitelný pouze před zahájením řízení (nikoliv v již zahájeném řízení)
- slouží k prověření došlého oznámení o přestupku

Příkazní řízení podle § 87 zákona o přestupcích

- na příkazní řízení se nevztahuje § 57 zákona o přestupcích o společném řízení - příkaz na každého pachatele zvlášť
- vydání „společného příkazu“ pro více pachatelů - formální pochybení, avšak příkaz není nezákonný
- podáním odporu se příkaz ruší, správní orgán pokračuje vedením řádného řízení - je zahájeno okamžikem oznámení (doručení) příkazu
- v příkazním řízení nelze projednat návrhové přestupky ani nárok na náhradu škody

Zahájení přestupkového řízení – sdělení obvinění

- již v oznámení o zahájení řízení (ve sdělení obvinění) musí být specifikována i dílčí skutková podstata přestupku
- rozšíření obvinění či změna kvalifikace – obviněný musí být včas vyrozuměn z důvodu přípravy obhajoby
- vady v nesprávném či neúplném sdělení obvinění jsou vážnými vadami v řízení (důvod pro zrušení rozhodnutí v odvolacím či přezkumném řízení)

Doručování písemností určených do vlastních rukou

- datová schránka – absolutní přednost před ostatními formami doručování (advokát má datovou schránku vždy)
- fikci doručení nelze použít na „doručovací“ adrese“, pokud si ji adresát u správního orgánu nezvolil jako adresu pro doručování (a opačně)
- nedoručení písemnosti se nemůže dovolávat ten, komu byla písemnost prokazatelně úspěšně doručena (např. na „doručovací“ adrese, kterou si adresát u správního orgánu nezvolil za adresu pro doručování)
- fikci doručení lze použít i na adrese trvalého pobytu na ohlašovně – optimální zaslat písemnost na adresu trvalého pobytu na ohlašovně i na „doručovací“ adresu (je-li správnímu orgánu známa); případnou fikci doručení uplatnit pouze na adrese trvalého pobytu na ohlašovně (viz rozsudek NSS ze dne 9. 10. 2014, č. j.: 4 As 158/2014 - 25)

Předvolání k ústnímu jednání

- včasnost předvolání – dodržet nejméně pětidenní předstih předvolání před konáním ústního jednání (§ 59 správního řádu), nutné zohlednit i čas potřebný pro doručení fikcí
- písemnost předvolání – není jím pouhé vyrozumění slyšených osob při ústním jednání
- každé předvolání musí obsahovat řádné poučení (minimálně o právních následcích nedostavení se), a to i v případech opakovaného předvolávání
- obecné poučení účastníka podle § 36 odst. 3 správního řádu je nedostatečné
- doplnění poučení účastníka o právu na podpůrce (§ 36 odst. 4 správního řádu, účinnost od 1. 1. 2014); podpůrce musí být určen soudem
- předvolání poškozeného jako účastníka – pouze v případě již uplatněného nároku na náhradu majetkové škody způsobené přestupkem podle § 70 odst. 1 zákona o přestupcích (jinak předvolat jako svědka)

Omluva z ústního jednání – náležitá, prostá, její forma

- omluva náležitá = s uvedením dostatečného důvodu a doložená
výslovně vyžadována u omluvy obviněného (§ 74 odst. 1 zákona o přestupcích) a navrhovatele (§ 76 odst. 1 písm. j) cit. zákona); při její absenci - možnost předvedení podle § 60 správního řádu, nelze však uložit pořádkovou pokutu podle § 62 odst. 1 písm. a) správního řádu (postačí omluva prostá)
- omluva prostá = bez udání důvodu
postačí při omluvě svědků z ústního jednání
- forma omluvy – není upravena zákonem o přestupcích ani správním řádem; omluva nemusí splňovat náležitosti podání podle § 37 správního řádu (viz např. rozsudky NSS ze dne 27. 2. 2014, č. j.: 7 As 124/2013 – 25, a ze dne 26. 5. 2011, č. j.: 2 As 36/2010 – 58)
- součinnost s předvolaným účastníkem – dát mu zpětnou vazbu o akceptaci omluvy (je-li to v časových možnostech), popř. jej poučit o způsobu doložení důvodu nepřítomnosti při ústním jednání

Protokol o ústním jednání - § 18 správního řádu

- zachycuje skutečný a úplný průběh jednání (např. přítomné osoby, akceptace omluvy a její důvod)
- zaznamenává způsob provedení důkazních prostředků (např. výpovědi účastníků a svědků, čtení listin, provedení fotodokumentace či audiovizuálního záznamu)
- meritorní rozhodnutí - vychází pouze z důkazních prostředků řádně provedených při ústním jednání; následné vyrozumění účastníka o obsahu svědecké výpovědi poskytnuté mimo ústní jednání je nedostatečné a je vážným porušením § 51 odst. 2 správního řádu (viz rozsudky NSS ze dne 8. 3. 2012, č. j.: 5 As 21/2011 - 39, či ze dne 16. 11. 2010, č. j.: 5 As 51/2010 - 94)

Výrok rozhodnutí

§ 77 zákona o přestupcích, § 68 odst. 2 správního řádu

- vhodná struktura výroku – každého z obviněných vypořádat v samostatné výrokové části (obviněný se může odvolat jen v části svého přestupku)
- konkrétnost výroku - musí obsahovat přesnou skutkovou podstatu přestupku (pozor v případě dílčích skutkových podstat) a přesný popis skutku (nepopisovat jednání, které není přestupkem)
- zákonné ustanovení, podle něž je rozhodováno
- od 1. 10. 2015 musí výrok obsahovat i formu zavinění – úmyslné či nedbalostní (nemusí být pouze u blokových pokut)
- opravy výroku - podle § 70 správního řádu lze opravit opravným rozhodnutím pouze zřejmé nesprávnosti (přepisy, chyby v psaní či počtech), nikoliv věcné či procesní vady (např. absence výroku o náhradě škody)

Odůvodnění rozhodnutí - § 68 odst. 3 správního řádu

- odůvodnění musí obsahovat především hodnocení důkazů a úvahy či závěry správního orgánu (včetně zdůvodnění právní kvalifikace)
- nedostatečné odůvodnění druhu sankce a její výměry – nedostatečně hodnoceny aspekty podle § 12 odst. 1 zákona o přestupcích (např. závažnost přestupku, forma zavinění, způsobený následek, motiv pachatele aj.)
- uložení povinnosti nahradit náklady řízení – uvést i to, že nebyly shledány důvody pro částečné či úplné upuštění podle § 79 odst. 3 zákona o přestupcích
- nezapomínat na odůvodnění při rozhodování o nároku na náhradu škody, a to i v případě odkazu poškozeného na soud
- neprovede-li přestupkový orgán účastníkem navržený důkaz, musí v odůvodnění pečlivě vysvětlit, proč k provedení důkazu nepřistoupil

Předložení odvolání odvolacímu orgánu

- důsledně rozlišovat účastenství každého z obviněných ve společném rozhodnutí – obviněný A není oprávněn se odvolávat ve věci přestupku obviněného B a naopak, výzva k vyjádření k podanému odvolání se druhému obviněnému nezasílá; v případě opožděného nebo nepřipustného odvolání se ostatní účastníci o podaném odvolání nevyrozumívají
- chybí-li náležitosti podání podle § 37 odst. 2 správního řádu (např. chybí podpis) nebo nemá další náležitosti odvolání podle § 82 odst. 2 správního řádu (např. blanketní odvolání), prvostupňový orgán odvolatele podle § 37 odst. 3 cit. zákona vyzve k odstranění nedostatků a poskytne mu k tomu přiměřenou lhůtu

Nedostatky v hodnocení přestupků

- nesprávné hodnocení důkazů – porušení § 50 odst. 4 správního řádu; dostatečně zjištěn skutkový stav, avšak tento je nesprávně vyhodnocen (např. přiklonění se k vině obviněného za situace „tvrzení proti tvrzení“)
- věrohodnost slyšených osob – posouzení velmi individuální, vodítkem je porovnání s ostatními výpověďmi a dalšími zajištěnými důkazy; nelze ji automaticky vyloučit z důvodu vztahu s osobou blízkou
- vyvarovat se spekulativním závěrům – nelze konstatovat přesvědčení o vině obviněného, byť nebylo prokázáno

Příklady nesprávně stanovených skutkových podstat

- návrhové přestupky:
 - mezi manžely – rozhodné trvání manželství v době spáchání přestupku
 - urážka na cti podle § 49 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích – speciální skutková podstata vůči jinému hrubému jednání podle § 49 odst. 1 písm. c) cit. zákona
- přestupky podle § 49 odst. 1 písm. c) zákona o přestupcích:
 - vztahy občanskoprávní – projednává okresní soud (přestupkové jednání však tyto vztahy může provázet)
 - drobné ublížení na zdraví – zranění musí být prokázáno objektivně, platí i pro lékařskou zprávu (subjektivní stesky nedostatečné); průkaznost možná i bez lékařské zprávy, je-li zranění zjevné
- přestupky úmyslného poškození cizí věci podle § 50 odst. 1 písm. a) zákona o přestupcích:
 - alespoň nepřímý úmysl poškodit cizí věc a prokázaná škoda
 - rozlišovat od případů, kdy se jedná pouze o škodu způsobenou jiným přestupkem
- přestupky podle § 27 odst. 1 písm. q) zákona č. 246/1992 Sb. (na ochranu zvířat proti týrání):
 - nezaměňovat s přestupkem podle § 46 odst. 2 zákona o přestupcích - porušení OZV vydané na základě zákona č. 246/1992 Sb. je speciální - volný pohyb psů po veřejném prostranství, projedná „jedničková“ obec
 - nezaměňovat s přestupkem podle § 27 odst. 2 písm. f) zákona č. 246/1992 Sb. - únik zvířete, projedná obecní úřad obce s rozšířenou působností

Zpracoval:

Ing. Cyril Štengl

Krajský úřad Pardubického kraje

odbor organizační a právní a krajský živnostenský úřad

oddělení vnitřních věcí

Komenského náměstí 125

532 11 Pardubice

tel.: 466 026 435

e-mail: cyril.stengl@pardubickykraj.cz